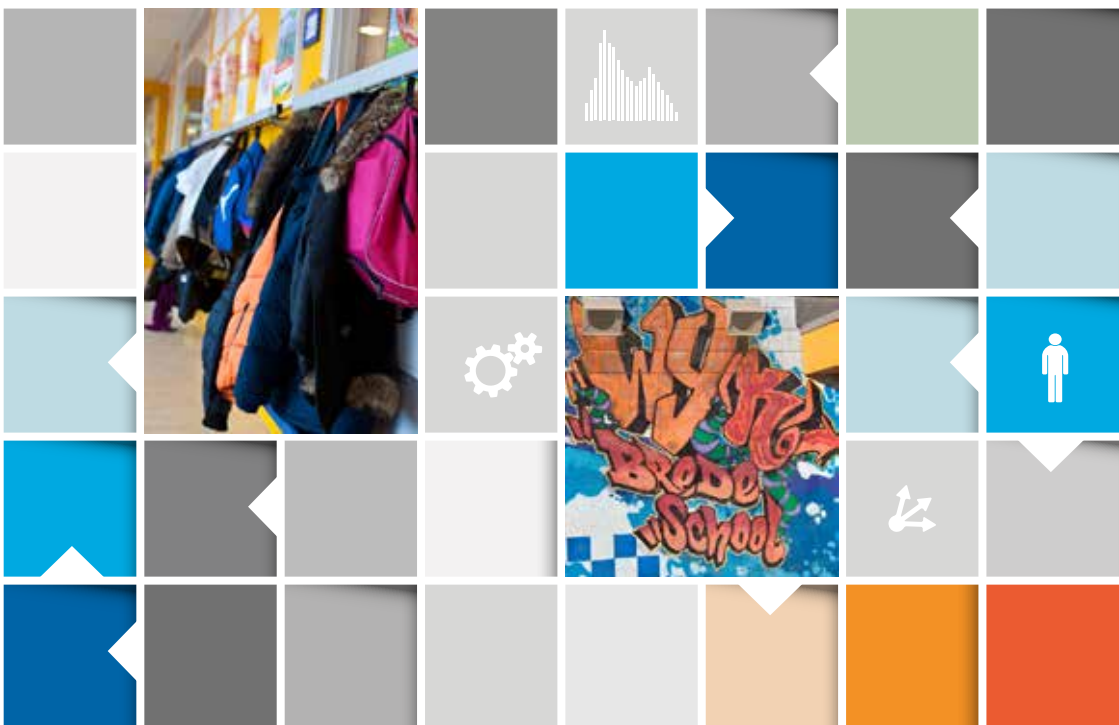

De brede school

Successen delen werkt!

Alles over de brede school

De ontwikkeling van brede scholen zet door. In dit boekje vindt u informatie over de laatste trends en ontwikkelingen. De acht schoolportretten geven een indruk van het enthousiasme en de variëteit binnen de verschillende brede scholen. Wij hopen dat de aanpak en keuzes van andere brede scholen u inspireren!

Nederland telt steeds meer brede scholen. Op dit moment zijn het er ongeveer tweeduizend. In een brede school werken één of meer scholen samen met verschillende partners aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Met wie wordt samengewerkt, met welke doelen en voor welke doelgroepen, verschilt per school. Dit hangt onder meer samen met de wijk, de stad of het dorp waarin de school staat, en vaak ook met andere omstandigheden die van plaats tot plaats verschillen.

Proceskwaliteit kan beter

De gegevens in dit boekje zijn gebaseerd op het Jaarbericht Brede Scholen en Integrale Kindcentra 2013. Voor dit Jaarbericht is deze keer nadrukkelijk gekeken naar de proceskwaliteit van brede scholen. Uit het onderzoek blijkt dat de proceskwaliteit van veel brede scholen nog niet optimaal is. Om dit te verbeteren moeten de partners in

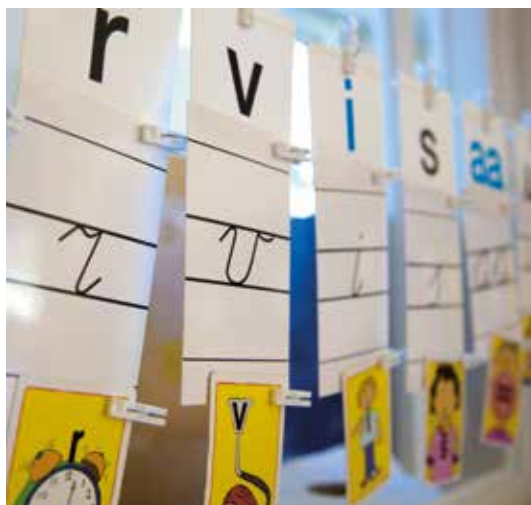
de brede school gezamenlijk de doelen formuleren en daar hun activiteiten op afstemmen. Ook is het belangrijk dat zij de activiteiten na verloop van tijd samen evalueren en waar nodig aanpassen

Integraal kindcentrum

Steeds meer brede scholen noemen hun samenwerkingsverband een (integraal) kindcentrum (IKC). Bij deze IKC's is onderzocht hoe de school en hun partners met elkaar samenwerken. Deze integrale kindcentra zijn nog volop in ontwikkeling en vertonen grote verschillen in de integratie van onderwijs en opvang. Wilt u het complete Jaarbericht Brede Scholen en Integrale Kindcentra 2013 inzien? Ga dan naar www.regioplan.nl/bredescholen

23%

Ruim 23 procent van alle basisscholen in Nederland zet stappen om een brede school te worden.

Na de bel

De meeste activiteiten voor leerlingen vinden na schooltijd plaats.

2.000

Er zijn nu ongeveer 2.000 brede scholen in Nederland.

ACTIEVE DEELNAME
Op brede scholen met een wijkfunctie nemen kinderen vaker deel aan activiteiten dan op andere brede scholen.

Van gitaarles tot science club

De activiteiten die brede scholen aanbieden, variëren van educatie tot activiteiten op het gebied van sport, kunst en cultuur, zorg en begeleiding, en natuur en techniek.

Inhoudsopgave

1. **Alles over de brede school** pagina 3
2. **De kracht van diversiteit** pagina 6
3. **'t Kirkeveldsje** pagina 8
4. **Prinses Amaliaschool** pagina 10
5. **Kindcentrum Johan Friso** pagina 12
6. **De Trimaran** pagina 14
7. **Caleidoscoop** pagina 18
8. **De Triangel** pagina 20
9. **Casa** pagina 22
10. **De Wegwijzer** pagina 24

De kracht van diversiteit

Er is een enorme diversiteit te zien tussen de verschillende brede scholen. Eén ding is duidelijk: dé brede school bestaat niet. Scholen geven op hun eigen wijze invulling aan het begrip ‘brede school’.

Om een beeld te krijgen van die diversiteit, zijn er verschillende schoolportretten in dit boekje opgenomen.

We onderscheiden vijf typen brede scholen op basis van hun doelgroepen:

- de brede school met een wijkfunctie (richt zich naast kinderen op de wijkbewoners);
- de brede school met een oriëntatie op kinderen van 4 tot 12 jaar;
- de brede school met een oriëntatie op kinderen van 0 tot 12 jaar;
- het kindcentrum (een brede school die zichzelf ziet als integraal kindcentrum maar (nog) niet alle elementen heeft gerealiseerd);
- het integrale kindcentrum dat alle vier elementen heeft gerealiseerd.

Wanneer is een IKC een IKC?

Een integraal kindcentrum (IKC) is een voorziening:

1. die gedurende de gehele dag open is;
2. die onderwijs, opvang, opvoeding, ontspanning en ontwikkeling biedt, zodat kinderen zich ontwikkelen en er kunnen leren en spelen;
3. die zich kenmerkt doordat opvang en onderwijs dezelfde pedagogische uitgangspunten hanteren;
4. waarbij operationele aansturing centraal plaatsvindt: één leidinggevende voor kinderopvang en onderwijs.

Doelstellingen brede scholen

Scholen hebben verschillende redenen om brede school te willen zijn. Er zijn vier

‘Het is voor kinderen wel zo overzichtelijk als op de bso dezelfde regels geleden als in de schoolbanken’

(Kindcentrum Johan Friso, Steenwijk)

doelstellingen die het meest worden genoemd: het bevorderen van de ontwikkeling van kinderen, het realiseren van doorgaande leerlijnen, het aanbieden van dagarrangementen en een goede samenwerking met partners.

Samenwerkingspartners

Brede scholen werken vaak samen met buitenschoolse opvang, peuterspeelzaal, kinderdagverblijf en andere basisscholen. Andere partners zijn bijvoorbeeld de bibliotheek, de muziekschool en sportverenigingen. Vooral brede scholen met een wijkfunctie werken samen met welzijnswerk, de GGD, het consultatiebureau en Bureau Jeugdzorg.

11% van de IKC's heeft alle vier elementen gerealiseerd

**'VOOR DE KINDEREN IS
HET ÉCHT EEN GEHEEL.
DE HELE DAG ZIJN DE-
ZELFDE PEDAGOGISCH
MEDEWERKERS EN LEER-
KRACHTEN AANWEZIG'**

(Casa, Pijnacker-Noordorp)

't Kirkeveldsje

Schimmert | Katholiek onderwijs

www.kirkeveldsje.nl

Basisschool 't Kirkeveldsje, gevestigd in het multi-functionele gebouw Schimortera, staat midden in het dorp. Kinderen van twee tot veertien jaar kunnen hier terecht. 'Daarnaast hebben we een dorpsgerichte functie, door de inpandige bibliotheek en de naast-gelegen parochie', aldus directeur Anita Heiligers.

In het gebouw zijn vier participanten gehuisvest die samenwerken, maar wel met behoud van eigenheid. Bij elkaar leveren zij een gevarieerd aanbod voor de kinderen. Heiligers: 'Kinderen kunnen hier zijn van 7.30 tot 18.30 uur. Naast de buitenschoolse opvang bieden we ook losse activiteiten, zoals de fanfare op woensdagmiddag en de Scienceclub. We bouwen het aanbod nog steeds verder uit.'

Piek van bezoekers

'Het sterke is dat we midden in het dorp staan. We zijn weliswaar de enige basisschool in het dorp, maar met een brede functie. Het is hier een komen en gaan van mensen. Tijdens de openingsuren van de bibliotheek hebben we hier een piek van bezoekers. En in de avonden

maakt Jong Nederland gebruik van het gebouw. Dat is een soort scouting voor vier- tot veertienjarigen. We hebben een goed contact met de bibliotheek en met de parochie. Hierdoor kom je echt alle leeftijden tegen in het gebouw.'

Eigen manier

In 2009 betrok 't Kirkeveldsje het nieuwe pand, op initiatief van de gemeente. Zowel de peuterspeelzaal als de bibliotheek en Jong Nederland waren toe aan een nieuw gebouw. De gemeente is daarom gaan onderzoeken hoe deze partijen zouden kunnen samenwerken met de school. 'Die samenwerking werd onze opdracht. Gezamenlijk hebben we vooraf een visie ontwikkeld. Dat was nog best lastig, maar met behulp van een orthopedagoog zijn

we daar goed uitgekomen. Januari 2010 is de voor- en naschoolse opvang erbij gekomen. Ieder bestuurt op zijn eigen manier. Om ons te blijven ontwikkelen hebben we een werkgroep van alle participanten. Zes keer per jaar komen we bij elkaar om onze pedagogische visie en de samenwerking te bespreken.'

Kwaliteiten

't Kirkeveldsje probeert veel van zichzelf te laten zien in het dorp en bijvoorbeeld ook plaatselijke ondernemers te betrekken. 'Het wordt steeds bekender en gewoner dat wij deze dorpsfunctie hebben. Zo starten we ieder voorjaar een creatief project met bijvoorbeeld een tentoonstelling en een uitvoering, waaraan in ieder geval alle participanten meedoen. Dat project groeit steeds groter, met steeds meer deelnemers en bezoekers. We profiteren echt van elkaar en elkaars kwaliteiten.'

Succesfactoren 't Kirkeveldsje

- Midden in het dorp
- Multifunctionele huisvesting
- Dorpsfunctie met bibliotheek en parochie
- Activiteiten voor kinderen tot 14 jaar
- Extra activiteiten naast de buitenschoolse opvang

*'We werken samen,
maar met behoud
van eigenheid'*

Prinses Amaliaschool

Boxtel | Regulier basisonderwijs met een katholieke achtergrond
www.prinses-amaliaschool.nl

Op de Prinses Amaliaschool kunnen kinderen van nul tot twaalf jaar van 7.30 tot 18.30 uur leren, sporten en werken aan hun taalontwikkeling. ‘We hebben ons afgelopen jaren sterk gericht op de wijk waar we staan’, vertelt directeur Stephan van de Vries. ‘Het is een achterstandswijk die gerenoveerd wordt en dat werpt nu vruchten af.’

Sinds de oprichting in 2008 wordt op de school volop gewerkt aan de doorlopende leerlijn. Speerpunt is de koppeling van naschoolse activiteiten aan de onderwijsinhoud van de school. Van de Vries: ‘Ons programma begint al bij de peuters, met de peutergym. Voor de grotere kinderen richten we ons op taal, lezen en sport.’ Die aandacht daarvoor vloeit direct voort uit de populatie, met veel allochtone kinderen die kampen met een taalachterstand en overgewicht.

Taalachterstand

In het pand van de brede school zijn naast de Prinses Amaliaschool een kinderdagverblijf, een peuterspeelzaal en een

naschoolse opvang gehuisvest. Ook de basisschool honderd meter verderop is partner, net als het naastgelegen gemeenschapshuis waar bijvoorbeeld de jaarlijkse kerstmusical wordt opgevoerd. 'Bijna alle kinderen doen mee aan onze extra activiteiten. Het aanbod is groot en divers, leerlingen en ouders zijn heel enthousiast.'

Creatieve initiatieven

Nu het steeds beter gaat op taalgebied richt de school zich op nieuwe creatieve initiatieven. 'Komende periode starten we CinemAlia, onze eigen filmclub. Of we gaan de bossen in, met de Natuurclub. Voor

Doel is een reële afspiegeling van de buurt te worden. Recent hebben we met de Citotoets de vierde plaats van best scorende scholen in Brabant behaald. De nieuwe aanpak in combinatie met de goede onderwijskwaliteit is dus zeker succesvol! De gemeente heeft echt de nek uitgestoken en de Stichting Brede Scholen helpt ons goed. Een andere succesfactor zijn onze eigen medewerkers: die zetten zich in met hart en ziel.'

'Bijna alle kinderen doen mee aan onze extra activiteiten'

zo'n initiatief hebben we een externe partner gezocht. We maken nauwelijks of geen kosten en in sommige gevallen krijgen we subsidie. Omdat onze aanpak goed werkt, gaan we binnenkort samen met het Wijkplatform en Jongerenwerk onderzoeken of we iets kunnen betekenen voor dertien- en veertienjarigen.'

Hart en ziel

In 2008 begon de gemeente met investeren in de school en kwam er een nieuw multifunctioneel onderkomen. Samen met de Stichting Brede Scholen Boxtel nam Van de Vries het initiatief voor een nieuwe aanpak. 'In 2007 was 96% van de leerlingen allochtoon. Nu is dat in de laagste groepen 51% en we zijn gegroeid van 98 naar 150 leerlingen.

Succesfactoren Prinses Amaliaschool

- Koppeling activiteiten en onderwijsinhoud
- Gevarieerd en creatief naschools aanbod
- Extra aandacht voor taalontwikkeling anderstaligen
- Intercultureel klimaat
- Extra activiteiten vanaf de peutergroep

Kindcentrum Johan Friso

Steenwijk | Christelijk onderwijs en opvang

www.accrete.nl/johanfriso

Kinderen van nul tot twaalf jaar kunnen van 7.00 tot 19.00 uur terecht in Kindcentrum Johan Friso. Naast een basisschool is er in het gebouw ook ruimte voor een kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang. ‘Het grote voordeel van deze opzet is dat kinderen vertrouwd raken met het gebouw en de omgangsvormen’, zegt Henriette Tijssen-Van der Laan, directeur van het kindcentrum.

Kindcentrum Johan Friso is onderdeel van Accrete, een vereniging die bestaat uit zeventien scholen. Een van de speerpunten van deze vereniging is dat er vanaf groep 1 Engels wordt gegeven. ‘Dat trekken we nu ook door naar de kinderopvang’, zegt Tijssen-Van der Laan. ‘Niet in de vorm van lesjes, maar op een speelse manier door bijvoorbeeld spelletjes en het

gezamenlijk eten van fruit in het Engels te doen. Ook op het gebied van taal en rekenen bereiden we de kinderen al op het kinderdagverblijf voor op de overgang naar de basisschool. We maken in groep 1 en 2 bijvoorbeeld gebruik van de methode Schatkist. In de opvang werken we met Uk & Puk, een methode die goed aansluit op Schatkist.’

‘Kinderen raken snel vertrouwd met het gebouw, de omgangsvormen en de lesmethodes’

Vreedzame school

Kindcentrum Johan Friso is onlangs begonnen met het invoeren van de Vreedzame school, een methode die kinderen leert hoe ze met elkaar moeten omgaan. 'In de bovenbouwgroepen zijn er kinderen als mediator aangewezen en opgeleid', vervolgt Tijssen-Van der Laan. 'Zij helpen andere kinderen om conflicten op te lossen. Dat betekent dat kinderen een grote verantwoordelijkheid hebben ten opzichte van zichzelf én elkaar. De principes en omgangsvormen die we in het kader van de Vreedzame school met elkaar hebben afgesproken trekken we door naar de bso. Het is voor kinderen wel zo overzichtelijk als op de bso dezelfde regels gelden als in de schoolbanken.'

Aandacht voor meervoudige intelligentie

Meervoudige intelligentie is een ander speerpunt van de school, dat ook is doorgevoerd op de bso. Meervoudige intelligentie gaat uit van het principe dat kinderen op verschillende manieren leren. De één heeft baat bij een theoretische aanpak, terwijl de ander beter leert door te doen. Tijssen-Van der Laan: 'Deze aanpak dwingt ons om na te denken in welke vorm we onze lesstof aanbieden.'

Succesfactoren Kindcentrum Johan Friso

- Alles in één gebouw
- Dezelfde omgangsvormen voor opvang en school
- Het principe van de Vreedzame school
- Aandacht voor meervoudige intelligentie
- Engels vanaf groep 1

Voordelen voor iedereen

De brede school heeft volgens Tijssen-Van der Laan voordelen voor alle betrokkenen. 'Voor de kinderen is het belangrijk dat ze van jongs af aan vertrouwd raken met het gebouw, de omgangsvormen en de lesmethodes. Ouders zijn blij dat hun kinderen van 7.00 tot 19.00 uur bij ons terecht kunnen. Ook voor ons als school is dit een prettige manier van werken. Bovendien is het een voordeel dat kinderen vanuit de opvang vaak doorstromen naar onze school.'

De Trimaran

Edam | Oecumenisch onderwijs
www.trimaran.nl

Sinds drie jaar profileert De Trimaran zich als brede school. In samenwerking met de openbare basisschool De Piramide, Club- en Buurthuiswerk Edam - Volendam en twee lokale bso's organiseert de school een groot aantal kinderactiviteiten. Directeur Henco Hakkers is tevreden over het aanbod én de kwaliteit van de activiteiten die in het kader van de verlengde schooldag worden aangeboden.

'Elke dag van 16.00 uur tot 17.00 uur en op woensdag de hele middag worden er kinderactiviteiten georganiseerd', zegt Hakkers. 'We proberen een zo gevarieerd mogelijk programma samen te stellen met onder andere gitaarlessen, improvisatietheater, weerbaarheidstrainingen, judo, kungfu, koken voor kinderen en jeugdschaken. Op een bestand van ongeveer vijfhonderd leerlingen hebben er het afgelopen jaar meer dan tachtig leerlingen per week deelgenomen aan de verschillende activiteiten. En dat aantal groeit gestaag.'

Geen subsidie

De uitvoering van de activiteiten is in handen van de Stichting Club- en Buurt-

huiswerk Edam-Volendam. De Trimaran en de andere deelnemende partijen nemen zitting in een stuurgroep waar nagedacht wordt over het soort activiteiten waar behoefte aan is. Hakkers is blij met deze constructie. 'In het verleden werden wij voortdurende benaderd door allerlei instanties die allerlei leuke en nuttige activiteiten wilden organiseren onder schooltijd. Maar op een gegeven moment kun je al die prachtige programma's niet meer inpas- sen, omdat de lestijd dan in het gedrang komt. Op deze manier kunnen kinderen tegen een kleine vergoeding van maximaal vier euro per activiteit meedoen. Om de activiteiten voor iedereen toegankelijk te houden, proberen we de bijdrage zo laag mogelijk te houden. Ik ben er ook trots op dat we als school inmiddels geen subsidie meer nodig hebben. Natuurlijk wordt het Club- en Buurthuiswerk wel gesubsidieerd, maar daar staat tegenover dat er nu meer gebruik wordt gemaakt van gebouwen en faciliteiten.'

Interculturele communicatie en sociale ontwikkeling

'Met de kinderactiviteiten willen we de interculturele communicatie tussen kinde- ren stimuleren', vervolgt Hakkers. 'Op De Piramide zitten bijvoorbeeld veel kinde- ren met een Marokkaanse achtergrond. Op de kinderactiviteiten komen kinderen van verschillende scholen met elkaar in contact. Verder zetten we de activiteiten in voor de sociale ontwikkeling van kinderen. Zo worden er weerbaarheids- en faal- angsttrainingen gegeven. En de vecht- sportactiviteiten die we aanbieden zijn met

Succesfactoren De Trimaran

- Gevarieerd aanbod naschoolse kinderactiviteiten
- Contact tussen kinderen van verschillende scholen
- Veel ruimte voor persoonlijke ontwikkeling van kinderen
- Aandacht voor sociale ontwikkeling van kinderen

name gericht op respect voor elkaar en het vergroten van het zelfvertrouwen. Ik merk aan de reacties van kinderen en ouders dat onze aanpak aanslaat. Dat blijkt ook uit een enquête die we jaarlijks onder ouders houden. Er is veel enthousiasme over de activiteiten en dat is voor mij een signaal dat we op de goede weg zijn.'

'Zowel kinderen als hun ouders zijn enthousiast over het grote aanbod kinderactiviteiten'

29 om 14

Ongeveer 29 procent van alle basisscholen is een brede school. 14 procent van de scholen noemt zichzelf een integraal kindcentrum (IKC).

'De gemeente heeft echt de nek uitgestoken voor onze brede school. Een andere succesfactor zijn onze eigen medewerkers: die zetten zich in met hart en ziel'

(Prinses Amaliaschool, Boxtel)

Succesfactoren

Een brede school staat of valt met het enthousiasme van de mensen die er werken. Bevlogen mensen zijn een voorwaarde om allerlei activiteiten van de grond te krijgen. Daarbij wordt de wil om samen te werken genoemd als een van de belangrijkste succesfactoren voor het functioneren van de brede school. Ook de huisvesting is een belangrijke factor. De samenwerking tussen scholen en hun partners verloopt makkelijker in een multifunctioneel gebouw. Op dit moment is iets meer dan de helft van alle brede scholen gehuisvest in een multifunctionele accommodatie (MFA). Andere succesfactoren die worden genoemd, zijn de samenwerking met de gemeente, een duidelijke gedeelde visie, de komst van een combinatiefunctionaris en een gezamenlijke teamkamer.

Openingstijden

75 procent van alle IKC's geeft aan de gehele dag open te zijn.

Kwaliteit brede scholen

Elke brede school heeft baat bij procesmatig werken. Allereerst moeten de doelen voor de brede school helder geformuleerd zijn. Vanuit die doelen worden activiteiten opgestart. Na verloop van tijd worden de activiteiten geëvalueerd en mogelijk bijgesteld.

Brede scholen met een hoge proceskwaliteit kenmerken zich door:

- partners die betrokken zijn bij het formuleren van doelstellingen;
- partners die betrokken zijn bij de keuze van de activiteiten;
- een goede samenwerking met de partners;
- de aanwezigheid van een bredeschoolcoördinator.

50/50

Ongeveer de helft van de brede scholen heeft een bredeschoolcoördinator.

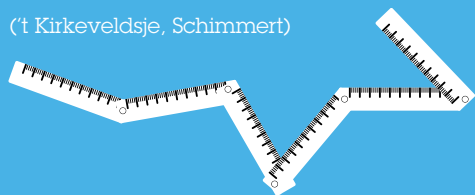

‘Op ons initiatief komen partijen uit de buurt, die te maken hebben met kinderen en jongeren, een paar keer per jaar bij elkaar.’

(Caleidoscoop, Almere)

‘De brede school probeert veel van zichzelf te laten zien in het dorp en bijvoorbeeld ook plaatselijke ondernemers te betrekken.’

(t Kirkevelsje, Schimmert)

Samenwerking tussen scholen, kinderopvang en peuterspeelzalen

In veel brede scholen zijn kinderopvangorganisaties en/of peuterspeelzalen kernpartners. Als ze in één gebouw gevestigd zijn, maken ze vaak over en weer gebruik van elkaars ruimte. Ze werken vaak samen om een gezamenlijke pedagogische aanpak en doorgaande leerlijnen te realiseren.

Caleidoscoop

Almere | Sportactieve basisschool

www.caleidoscoop.asg-almere.nl

Een sportactieve school die samen met partners een breed aanbod in de wijk biedt, dat is Caleidoscoop in Almere. ‘We vonden dat er in de wijk meer moest gebeuren voor kinderen en jongeren. Zo is het idee van onze brede school ontstaan’, licht Els Zoete, regisseur bij Caleidoscoop, toe.

Basisschool Caleidoscoop werkt samen met uk (unieke kinderopvang), tennispark Joymere en De Schoor, welzijnswerk Almere. Samen bieden de partners de sportieve “Campus Caleidoscoop” waarin onderwijs, sport, opvang, sociaal-cultureel werk en recreatie elkaar goed aanvullen en op elkaar aansluiten. ‘Alle partijen delen de visie dat de behoefte van kinderen centraal moet staan. Daarom hebben we de brede school kunnen opzetten en verloopt de samenwerking ook zo soepel’, vertelt Zoete.

Makkelijker leren door bewegen

‘Sport en bewegen zijn heel belangrijk binnen de school. Onze ervaring is dat kinderen die veel bewegen en motorisch vaardig zijn, makkelijker leren. Dat blijkt

trouwens ook uit onderzoek. Twee keer per week krijgen de kinderen bewegingsonderwijs van een vakleerkracht en na school wordt drie keer per week een sportactiviteit aangeboden. Op tennispark Joymere kan ieder kind één keer per week tennissen voor één euro.'

Drietrapsraket

Om het sporten na schooltijd verder te stimuleren, werkt Caleidoscoop volgens een drietrapsraket. 'Kinderen in de

'Kinderen die veel bewegen, leren makkelijker'

Succesfactoren Caleidoscoop

- Behoeft van kind centraal
- Sport en bewegen heel belangrijk
- Drietrapsraket om sport te stimuleren
- Nauwe samenwerking met partners uit de wijk
- Openheid naar de wijk

middenbouw maken onder schooltijd kennis met een sport. Iemand van bijvoorbeeld de badmintonvereniging komt dan op school een badmintonles geven. Vervolgens kunnen de kinderen na school een badmintonclinic volgen. De derde stap is dat de kinderen beslissen om lid te worden van de badmintonvereniging. Als kinderen naar de middelbare school gaan, blijven ze vaak sporten. Sporten in plaats van rondhangen, dat is natuurlijk ook in het belang van de wijk.'

Betrokkenheid van en bij de buurt

Veel kinderen komen uit de buurt. Ouders en de buurt zijn nauw betrokken bij de school. 'Op ons initiatief komen partijen uit de buurt, die te maken hebben met kinderen en jongeren, een paar keer per jaar bij elkaar. Gezamenlijk signaleren we tijdig wat er in de wijk leeft. Denk aan verborgen armoede. Ideeën als de aanleg van een buurtplein voor kinderen en het "repair café" ontstonden zo. Mensen met kapotte spullen komen hier naartoe. Er zijn dan vrijwilligers die voor de reparatie zorgen.'

De Triangel

Almelo | Rooms-Katholiek onderwijs

www.triangel-almelo.nl

De Triangel bestaat uit twee locaties, waarvan er één deel uitmaakt van een brede buurtschool. Sinds 2006 is de brede buurtschool gevestigd in één gebouw. 'We hebben drie scholen onder één dak', zegt Karel Beke, directeur van De Triangel. Beke vertelt hoe hij en zijn collega's invulling geven aan het begrip brede buurtschool.

Naast De Triangel biedt het multifunctionele gebouw onderdak aan een protestants christelijke, een openbare basisschool, kinderdagverblijf, peuterspeelzaal, naschoolse opvang en allerlei buurt gerelateerde organisaties. 'De Triangel is een rooms-katholieke school met enorm veel diversiteit', zegt Beke. 'We bieden onderdak aan vele nationaliteiten en verschillende religieuze achtergronden, maar nog altijd heeft het merendeel van de kinderen een katholieke achtergrond.'

Pedagogische afspraken

Beke is zeer te spreken over het feit dat de brede buurtschool sinds 2006 is gehuisvest in één gebouw. 'Hoewel we daar-

'De kennis van de leidsters mag niet verloren gaan'

voor al een brede buurtschool vormden, was het wat mij betreft wel hét moment om concrete pedagogische afspraken met elkaar te maken. Iedereen die in dit gebouw met kinderen werkt heeft zich één op één geconformeerd aan onze gedragsregels. Dat betekent dus dat alle kinderen precies weten waar ze aan toe zijn, en

dat werkt erg goed. Vooral ook omdat de kinderen elkaar niet alleen hier op school tegenkomen, maar ook bij elkaar in de buurt wonen.'

Warme overdracht

'Als brede buurtschool werken we nauw samen met het kinderdagverblijf en de peuterspeelzaal', gaat Beke verder. 'De leidsters kennen de kinderen door en door en die kennis mag niet verloren gaan. Als een kind naar groep 1 gaat, vindt er een zogenaamde warme overdracht plaats. Dat betekent dat de leidsters van het kinderdagverblijf en de peuterspeelzaal alle vaardigheden en bijzonderheden op papier zetten en overleggen met de leerkrachten van groep 1. Het is onderwijs op maat, en dat werkt enorm goed. Zo goed zelfs dat de gemeente Almelo deze manier van werken verplicht heeft gesteld voor alle kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en basisscholen in Almelo.'

Verlengde schooldag

De brede buurtschool biedt ook de mogelijkheid van de verlengde schooldag. Beke: 'Na schooltijd kunnen kinderen tegen een kleine vergoeding deelnemen aan activiteiten in en om het gebouw. De keuze is groot: van bloemschikken tot basketbal, en van het leren bespelen van een muziekinstrument tot het maken van een

Succesfactoren De Triangel

- Brede buurtschool
- Alles onder één dak
- Gedeelde gedragsregels voor kinderen
- Warme overdracht tussen opvang en groep 1
- Verlengde schooldag

krant onder begeleiding van een journalist. Deelname aan een activiteit kost 2,50 euro. De organisatie is in handen van de welzijn-organisatie, maar de activiteiten liggen in het verlengde van het schoolprogramma. Zo hebben wij erop aangedrongen dat er meer technische activiteiten aangeboden worden.'

Op Casa kunnen kinderen van drie tot twaalf jaar zich de hele dag ontwikkelen. 'Voor de kinderen is het écht een geheel, ook na 14.00 uur kunnen zij bijvoorbeeld doorwerken aan een project', vertelt Tessa Wessels, medeoprichter en directeur van Casa.

Casa startte in 2011 als Montessorischool met onderwijs volgens de richtlijnen van de International Montessori Association. De school hanteert flexibele schooltijden; Casa is vijftig weken open en de school- en vakantietijden zijn flexibel in te vullen. Kinderen komen korte of lange dagen naar Casa. Een korte dag duurt tot 14.00 uur en kinderen die een lange dag komen, gaan uiterlijk om 18.00 uur naar huis. Wessels: 'De hele dag kunnen kinderen onderwijs volgen. In de ochtend is er een ononderbroken werkperiode, waarin kinderen individueel aan het werk zijn. 's Middags kunnen kinderen naast onderwijs in de groep ook workshops volgen, sporten of een muziek-instrument leren spelen. Op Casa zijn de hele dag dezelfde pedagogische medewerkers en leerkrachten aanwezig.'

Integratie onderwijs en opvang

'Montessorionderwijs, zoals bedoeld door Maria Montessori, is eigenlijk alleen mogelijk op lange dagen. Voor de kinderen bestaat er dan geen scheiding tussen school- en opvangactiviteiten. Het betekent education for life. Kinderen ontwikkelen de hele dag hun keuzevrijheid en verantwoordelijkheid. We bieden kinderen een vrije omgeving, maar ook een heel gestructureerd programma, eigenlijk vrijheid in gebondenheid. Kinderen kunnen zich zo optimaal ontwikkelen.'

'Voor kinderen is het écht een geheel'

leren', licht Wessels toe. Ook werken de kinderen op Casa zoveel mogelijk in en met de natuur. 'Soms gewoonweg door aan hun tafeltje buiten te werken of door een eigen tuintje te onderhouden. We gaan regelmatig naar het bos, op bezoek bij een boer of naar het strand.'

Zo transparant mogelijk

Casa heeft kwaliteit hoog in de vaandel staan. Met een digitaal volgsysteem kunnen leerkrachten en ouders heel makkelijk volgen hoe een kind zich ontwikkelt. Als een kind extra ondersteuning nodig heeft, wordt dat snel duidelijk. De leerkracht maakt dan in overleg met de ouders een plan. Ook wordt veel aandacht besteed aan deskundigheidsbevordering van de medewerkers. Wessels: 'Met Casa spelen we in op de ontwikkelingen in de maatschappij. Toch is het lastig om ons concept uit te voeren, omdat de eisen van de inspectie GGD en onderwijsinspectie soms verschillen. We proberen binnen de regelgeving creatieve oplossingen te vinden en werken daarbij zo transparant mogelijk.'

Tweetaligheid aantrekkelijk

Casa is tweetalig. In iedere groep is een Engels- en Nederlandssprekende leerkracht aanwezig, de Engelssprekende spreekt altijd Engels en de andere altijd Nederlands. Ook al het materiaal wordt in twee talen aangeboden. 'Juist de tweetaligheid vinden mensen heel aantrekkelijk. Met Casa bewijzen we dat jonge kinderen heel goed in staat zijn om twee talen te

Succesfactoren Casa

- Vrijheid en structuur van Montessori
- Eén geheel van onderwijs en opvang
- Tweetalig onderwijs
- Werken in en met de natuur

De Wegwijzer

Heerlen | Katholieke basisschool
www.bswegwijzer.nl

Basisschool De Wegwijzer verzorgt onderwijs voor kinderen van vier tot twaalf jaar en van 28 verschillende nationaliteiten. ‘We zijn onderdeel van de Brede Maatschappelijke Voorziening Samsam en hebben een goede samenwerking met veel verschillende participanten’, vertelt Ron Winkens, directeur van De Wegwijzer.

In het U-vormige pand zijn twee basisscholen gevestigd: één met een katholieke grondslag en een Freinet-school. Naast een peuterspeelzaal en buitenschoolse opvang hebben ook de wijkvereniging en Alcander dat zich richt op vrouwen, een plaats in het gebouw. Ook zijn er partnerships met maatschappelijk werk, welzijnswerk, politie, consultatiebureau, GGD en de gemeente.

Vergroten ontwikkelingskansen

‘Met zoveel participanten in een gebouw, dat is best uniek en soms ook complex’, stelt Winkens. ‘Om dit te laten slagen, moeten we goed samenwerken. Bij de start in 2005 lag de nadruk op sociale veiligheid. Doelstelling was om een geïntegreerd aanbod te verzorgen op sociaal, cultureel en sportief gebied. Dat werd ingegeven door de wijk waar we gevestigd zijn en de grote diversiteit aan

‘De ouderinloop vergroot de betrokkenheid enorm’

nationaliteiten hier op school. Hierdoor zijn er veel verschillende gewoontes en opvoedingsstijlen. Daarnaast hebben we veel aandacht voor het vergroten van de ontwikkelingskansen van kinderen. De laatste jaren heeft dat geresulteerd in beduidend betere inspectierapporten. Het mooie is dat door alle participanten de activiteiten ook uitwaaiëren naar volwassenen. De grenzen vervagen.'

Wereldlunches

Op De Wegwijzer worden school overstijgende activiteiten georganiseerd, er is veel ruimte voor sport en een speciaal aanbod voor kinderen met dyslexie of hoogbegaafde kinderen. Daarnaast staat kennismaken met elkaars tradities hoog op de agenda. Hiervoor organiseert de school regelmatig 'wereldlunches': alle kinderen nemen iets mee van thuis en iedereen proeft van elkaars hapjes. 'Dat is altijd heel bijzonder. Het is belangrijk dat álle kinderen zich hier geaccepteerd en vrij voelen.'

Succesfactoren De Wegwijzer

- Brede Maatschappelijke Voorziening
- Speciaal aanbod bij dyslexie (ver gevorderd) en hoogbegaafdheid (in ontwikkeling)
- Speerpunten: veiligheid en ontwikkelingskansen
- Buurtfunctie
- School overstijgende activiteiten

Betrokkenheid door inloop

Om de ouderparticipatie, die soms moeizaam verloopt, een handje te helpen is de ouderinloop opgezet. Iedere ochtend mogen de ouders het eerste kwartier mee de klas in. 'Zo kunnen ze zien waar hun kinderen mee bezig zijn en zelfs samen een werkje doen. Dat vergroot de betrokkenheid enorm. Ook draaien we in 2014 een taalpilot met de peuterspeelzaal. Dit project is erop gericht ouders al thuis aan taal te laten werken met hun kinderen.'

Goed voor kinderen

Door de verscheidenheid aan participanten heeft het gebouw een buurtfunctie. 'Dit wordt allemaal mogelijk gemaakt door de bijna honderd medewerkers. Eens per jaar verzorgt de buurstichting een gezamenlijke activiteit voor ons allemaal: de basis voor het enthousiasme om het goed te doen voor alle kinderen.'

Jaarbericht 2013

Wilt u het complete
Jaarbericht Brede Scholen
en Integrale Kindcentra 2013
inzien? Ga dan naar
www.regioplan.nl/bredescholen

Uw school op de kaart

Hoe staat het met de kwaliteit van uw brede school? Met de digitale kwaliteitskaart brengt u alle belangrijke aspecten van uw school in kaart. Kijk op www.kwaliteitskaart.bredeschool.nl. De kwaliteitskaart is ook te bestellen via het Landelijk Steunpunt Brede Scholen, 1 exemplaar is gratis, meerdere exemplaren kosten €1,75 per stuk inclusief portokosten.

Handig handboek

Of u nu net gestart bent met een brede school of er al een aantal jaren ervaring mee heeft, het Handboek brede school biedt vele praktische handvatten. U kunt dit handboek downloaden op www.bredeschool.nl. Een nieuw Handboek Brede School is op dit moment in ontwikkeling.

Colofon

Deze uitgave is gebaseerd op het Jaarbericht Brede Scholen en Integrale Kindcentra 2013, uitgevoerd door Regioplan. Opdrachtgever is het Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap.

Uitgave & tekst:

Lamar communicatie, Amsterdam

Vormgeving:

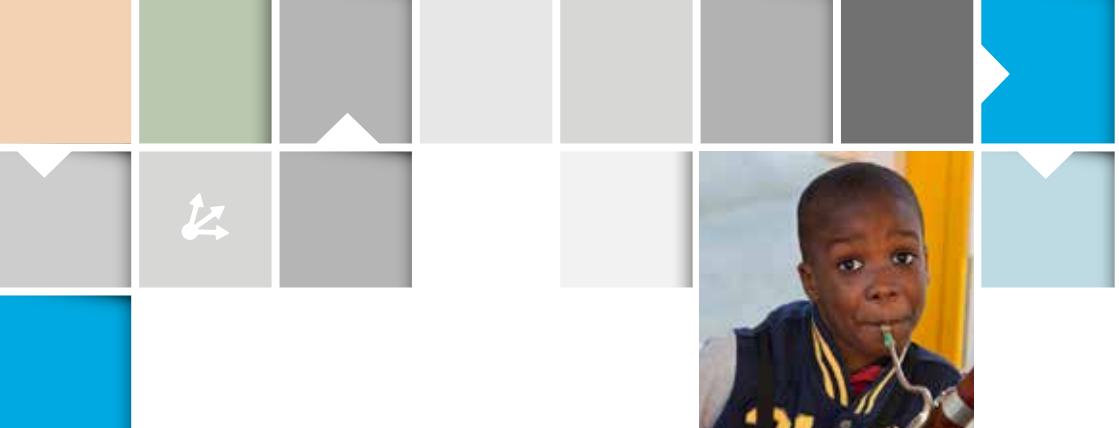
www.enof.nl, Utrecht

Drukwerk:

Drukkerij Tesink, Zutphen

Fotografie:

Beeldbank Landelijk Steunpunt
Brede Scholen

Regioplan
www.regioplan.nl/bredescholen

